

HAVRERØDSOT SYNLIG I FLERE OG FLERE MARKER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Ved meget tidlige angreb i hvede vurderes udbyttetabet i angrebne pletter at være højere end 50 procent. Der ses nu også angreb i nogle rugmarker.

Som bekendt er der i mange områder meget havrerødsot i år og væsentlig mere end i 2007, hvor vi sidst havde kraftige angreb. Se også [PlanteNyt nr.2021](#) og [2033](#) og [2042](#) og [2064](#).

I Slesvig Holsten og Sverige ses også en del havrerødsot i år. I England bejdses med neonicotinoider, ligesom supplerende sprøjtning udføres, og her er ikke kraftigere angreb end normalt.

I vinterbyg skønnes det at alle symptomer nu er synlige, mens der i de øvrige kornarter skønnes at kunne dukke flere symptomer op i de kommende 3-4 uger.

I hvede ses symptomer i flere og flere marker og i rug ses nu også tilfælde af angreb. Se fotos nedenfor.

I hvede ses både marker med tydelige gule områder med reduceret vækst. Der ses dog også marker med meget kraftige angreb, hvor de sunde planter skiller sig ud og kan ses som mere grønne og tydeligt højere planter. Flere beskriver angrebene således: "klatvis" ses gode planter, og det ligner uens spredt fast husdyrgødning". De røde bladspidser er nu også synlige i mange hvede- og rugmarker.

UDBYTTETAB

Det er ikke lykkedes at finde yderligere data for udbyttetab.

Alle kilder er enige om, at vinterbyg er mest følsom for angreb efterfulgt af vinterhvede, tritcale

og til sidst rug, som er mindst følsom for angreb.

I litteraturen er angivet forskellige udbyttetab pr. procent planter angrebet af havrerødsot. Variationen i tab skyldes bl.a. forskellige angrebstidspunkter og forskellige vækstbetingelser i sæsonerne. Jo tidligere angreb i efteråret jo større udbyttetab. Tabet bliver også større, hvis planterne er hæmmet af andre faktorer f.eks. sen N-virkning.

I vinterbyg er tabene ofte store, og der er rapporteret om udbyttetab i intervallet 60-100 procent pr. procent angrebne planter.

I hvede er rapporteret om udbyttetab i intervallet 15 - 80 procent pr. procent angrebne planter. En dansk undersøgelse i 2007 viste 45 procent udbyttetab på de angrebne planter. I marker med tidlige angreb, hvor planterne er tydelig trykket i vækst, vurderes tabene i de angrebne pletter at ligge over 50 procent, men om der er 60 eller 70 procent udbyttetab, kan ikke vurderes.

I rug er ikke fundet præcise angivelser, men udbyttetabet vurderes at ligge omkring 15 procent pr. procent angrebne planter og lidt højere ved tidlige angreb.

I hvede vil det i år blive undersøgt, hvad udbyttet er i angrebne og uangrebne pletter i nogle hvedemarker med angreb på forskellige tidspunkter.

ERFARINGER

Erfaringer modtages gerne. Flere angiver, at en meget tidlig skadedyrssprøjtning sammen med ukrudtssprøjtningen i 1-2 bladstadiet har haft dårlig effekt. Pyrethroiderne er kontaktmidler og vil derfor ikke have nogen særlig lang virkningstid, når der løbende vokser nye blade frem. Behandling i oktober har haft bedst effekt, men der er lidt variation i, hvornår det har været bedst i oktober, og i nogle tilfælde har der været behov for to sprøjtninger.

Mange ser som forventet en tydelig effekt af såtid. Ved såning efter 15. september ses væsentlig mindre angreb.

Senere på sæsonen vil Seges udføre en spørgeskemaundersøgelse blandt konsulenterne for at vurdere omfanget af angrebene og indsamle erfaringer. I forbindelse med registreringsnettet i efteråret 2014 skulle der også anlægges både sprøjtede og usprøjtede områder, og disse erfaringer vil også blive opsamlet.

Foto 1. Sprøjtevindue i vinterbygmark, der indgik i registreringsnettet i efteråret 2014. Marken er sprøjtet 3. og 13. oktober, hvilket har reduceret angrebet fra ca. 85 til ca. 5 procent. Foto: Hans Christian Jacobsen, Gefion.

Foto 2. Højre del af vinterbygmarken og forageren blev sprøjtet 5. november. Der blev sprøjtet sent, fordi nedbør umuliggjorde kørsel i oktober. I november blev der igen fugtigt og sprøjtning blev indstillet, så den sidste del af marken til venstre ikke kunne behandles.

Foto 3. Sprøjten løb tør, så den sidste del af vinterbyggen ikke blev behandlet mod bladlus.

Foto 4. Denne vinterbygmark indgår også i registreringsnettet, og i det ubehandlede vindue er der ca. 80 procent angrebne planter. Her den behandlede del, hvor en enkelt dyse har været stoppet. Den gule stribe med havrerødsot ved den stoppede dyse kan ses i alle træk i marken.

Foto 5. Foto fra tidligere år med havrerødsot i vinterbyg. De angrebne planter står stadig grønne i pletten, men har ikke strukket sig.

Foto 6. Plet med havrerødsot i vinterbyg fra tidligere år på et senere tidspunkt.

Foto 7. Nærbillede af aks fra vinterbygplanter angrebet af havrerødsot.

Foto 8. Plet med havrerødsot i hvede fotograferet 23. april.

Foto 9. Hvedemark kraftigt angrebet af havrerødsot fotograferet 23. april. Flere beskriver angrebene således: "klatvis" ses gode planter, og det ligner uens spredt fast husdyrgødning.

Foto 10. Hvedemark med 80-90 procent planter angrebet af havrerødsot fotograferet 23. april. Marken er sået i slutningen af august, og ikke sprøjtet mod bladlus i efteråret.

Foto 11. Samme mark som på foto 10. De røde bladspidser er tydelige.

Foto 12. I mange hvedemarker er de røde bladspidser nu meget synlige.

Foto 13. Angreb af havrerødsot i hvede på et senere tidspunkt fra tidligere år.

Foto 14. Aks fra vinterhvedeplante angrebet af havrerødsot til venstre og aks fra uangreben plante til højre. Foto fra tidligere år. De angrebne aks er kortere, og kernerne er skrumpne, hvorfor aksene stritter. De angrebne aks bliver også tidligere angrebet af sortskimmelsvampe.

Foto 15. Angreb er nu også synlig i de første rugmarker. Foto fra 23. april.

Foto 16. Havrerødsot i rug fotograferet 23. april.